

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

E.A.D. Rozenberg-Lazić | D66
R.A.H. Kaijser | Groep SvZH
T.W.M. Beeloo | Volt
A.H.K. van Vliegen | PvdD
P.J.H.D. Verkoelen | JOU ZH
F.J. Hoogendam | SP
P. de Bes | JA21
A.M. Negash | PRO
A.R. Witte | ChristenUnie

(d.d. 18 mei 2026)

Nummer
4404

Onderwerp
PFAS-vervuiling en landelijke aanpak

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Uit berichtgeving van de NOS¹ blijkt dat in Nederland tientallen ernstig met PFAS vervuilde locaties zijn aangetroffen. Betrokken instanties geven daarbij aan dat dit waarschijnlijk slechts het topje van de ijsberg is. In Zuid-Holland bestaat al langer zicht op de omvang en ernst van de PFAS-problematiek, onder meer vanwege eerdere onderzoeken en bekende vervuilingbronnen in de provincie.

Meerdere partijen in de Provinciale Staten van Zuid-Holland maken zich zorgen over de gevolgen voor bodem- en waterkwaliteit, volksgezondheid en de voortgang van sanering. Daarnaast roept de berichtgeving vragen op over de landelijke samenwerking en de inzet op bronaanpak en een PFAS-verbod. Ook bestaan zorgen over de gevolgen van PFAS-verontreiniging voor recreatie- en zwemwaterlocaties in Zuid-Holland.

*Naar aanleiding hiervan stellen de fracties van D66, Stem van Zuid-Holland, Volt, Partij voor de Dieren, JOU Zuid-Holland, SP, JA21 en PRO Zuid-Holland **de volgende vragen**:*

- 1. Op welke wijze werkt Zuid-Holland samen met omgevingsdiensten, waterschappen, het Interprovinciaal Overleg (IPO) en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat aan het verder in beeld brengen van PFAS-verontreiniging?*

Antwoord

Er is zowel regionaal als landelijk veel afstemming en samenwerking tussen de verschillende bevoegde gezagen en kennishouders. Het rapport van Rijkswaterstaat², waarop het NOS-artikel is gebaseerd, is een voorbeeld van deze samenwerking. In dit rapport wordt de stand van zaken van de inventarisatie en aanpak van PFAS-aandachtlocaties beschreven. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) heeft hiervoor de stand van zaken opgevraagd bij de provincies en 29 grote gemeenten. Zoals beschreven in de lid-GS brief 'Stand van zaken PFAS-

¹ <https://nos.nl/artikel/2614501-tientallen-gevaarlijk-vervuilde-pfas-locaties-ontdekt-maar-is-topje-van-ijsberg>

² [Rapport van Rijkswaterstaat over de stand van zaken PFAS-aandachtslocaties in 2025](#)

bodemprojecten' van 29 januari 2026³, wil het ministerie van IenW voor 2030 de PFAS-opgave in de bodem zo goed als mogelijk in beeld hebben. De Wet bodembescherming (Wbb) bevoegde gezagen (de 12 provincies en 29 grote gemeenten) hebben hierin de regie genomen. We vullen deze rol in door, in proactieve en constructieve afstemming met gemeenten, onder andere bodemonderzoek te doen en de in 2024 uitgevoerde inventarisatie⁴ aan te vullen met nieuwe inzichten. Voor de financiering worden Rijksmiddelen beschikbaar gesteld en gebruikt. Na 2030, als de PFAS-opgave grotendeels in beeld is, vindt prioritering van de aanpak van saneringslocaties plaats.

In opdracht van de provincie voeren de omgevingsdiensten in Zuid-Holland de komende jaren op circa 250 locaties PFAS-onderzoek uit (zie antwoord vraag 2). Maandelijks is er een ambtelijk voortgangsoverleg tussen de provincie en de vijf omgevingsdiensten waar naast de voortgang ook kennis en handelingsperspectief wordt gedeeld. Daarnaast zijn er dit jaar door de provincie vijf regionale bijeenkomsten georganiseerd voor kennisoverdracht over PFAS aan de Zuid-Hollandse gemeenten.

Landelijk is de Provincie Zuid-Holland namens IPO ambtelijk aangesloten bij de coördinatiegroep voor regiehouders en bij de IPO-werkgroep die zich bezighoudt met de invulling van de zorgplicht bij PFAS-bodemverontreinigingen. Daarnaast zijn er structurele overleggen tussen de provincies en met de koepels (onder andere gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven) om de voortgang van de PFAS-onderzoeken te bespreken en kennis en ervaringen te delen. Bestuurlijk is er overleg met de door het ministerie van IenW aangewezen landelijk PFAS-coördinator.

Er is ook regelmatig samenwerking met de waterschappen, bijvoorbeeld in het geval van zwemlocaties waar in een eerdere screening verhoogde PFAS-waarden zijn gevonden. Deze locaties worden door de waterschappen gecontroleerd op PFAS. De provincie wordt geïnformeerd als de toetsingswaarde van het RIVM wordt overschreden. Op locaties waar PFAS verhoogd in het zwemwater is aangetroffen wordt onderzoek gedaan naar de bron, bij deze onderzoeken werken de betrokken bevoegde gezagen Wbb samen met de waterschappen (zie ook beantwoording vragen 11 en 12).

2. *Deelt GS de constatering dat de recent ontdekte locaties vermoedelijk slechts een deel van de totale PFAS-problematiek zichtbaar maken? Zo ja, welke gevolgen heeft dit volgens GS voor de provinciale aanpak?*

Antwoord

Wij delen de constatering dat de lijst met aandachtlocaties in Zuid-Holland niet compleet is. Vandaar dat de provincie de komende twee jaar op een groot aantal (circa 250) locaties PFAS-onderzoek laat uitvoeren. Met deze onderzoeken verwachten we een beter beeld te krijgen waar PFAS in de bodem mogelijk voor risico's zorgen. Omdat van de meeste PFAS verdachte locaties uit de provinciale inventarisatie⁴ wordt verwacht dat er geen risico's zijn, is het niet noodzakelijk om alle locaties uit de inventarisatie te onderzoeken. Er wordt voorrang gegeven aan locaties met een (zeer) grote kans op een PFAS-bodemverontreiniging met nabijgelegen kwetsbare locaties waardoor een PFAS-verontreiniging mogelijk onaanvaardbare risico's kan veroorzaken voor mens, ecologie en/of verspreiding. Deze methodiek is vergelijkbaar met de succesvol uitgevoerde landelijke spoedoperatie die nu in afronding is⁵.

3. *Welke PFAS-vervuilde locaties en PFAS-aandachtlocaties zijn momenteel bij de provincie Zuid-Holland bekend, en op welke wijze worden Provinciale Staten hierover geïnformeerd?*

Antwoord

³ lid-GS brief Stand van zaken PFAS-bodemprojecten, 29 januari 2026, PZH-2026-885496786, DOS-2023-0001883

⁴ GS- Brief Aanbieding rapport Inventarisatie Potentiële PFAS-bronnen, 21 januari 2025, PZH-2025-866994934 DOS-2023-0001883

⁵ Website IPLO: Voortgang aanpak bodemverontreiniging met onaanvaardbare risico's

Er is een belangrijk verschil tussen PFAS-*vervulde* locaties en PFAS-*aandacht* locaties. Locaties met lage PFAS-concentraties, bijvoorbeeld door diffuse verspreiding en verontreinigingen van beperkte omvang op bedrijfsterreinen, vallen buiten het provinciale onderzoek om de PFAS-opgave in beeld te brengen.

Een PFAS-aandachtlocatie is een bronlocatie waar uit bodemonderzoek blijkt dat:

- 1) Er sprake is van hoge PFAS-concentraties,
- 2) Er sprake is van onaanvaardbare risico's voor mens, ecologie en/of verspreiding naar het watersysteem,
- 3) Waarbij aanpak om die reden niet kan worden uitgesteld tot een natuurlijk moment van ontwikkeling.

Op dit moment zijn bij de omgevingsdiensten vijf potentiële PFAS-aandachtlocaties bekend binnen het beheergebied van de provincie⁶. Deze locaties zijn gemeld aan het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Omdat op deze locaties nog aanvullend onderzoek plaatsvindt en nog niet definitief is vastgesteld of er sprake is van onaanvaardbare risico's, worden de exacte locaties momenteel nog niet openbaar gemaakt, omdat er een kans bestaat dat een of meerdere locaties onterecht op de lijst staan.

De term 'onaanvaardbaar risico' klinkt duidelijk, maar in de praktijk is dat niet zo. Hoe groot een risico is, hangt af van hoe een locatie wordt gebruikt. Voor elk type bodemgebruik gelden namelijk andere risicogrenzen. Hoewel er een grote (maatschappelijke) behoefte is aan vaste en duidelijke normen, verandert de kennis over PFAS voortdurend. Daardoor heeft het RIVM de risicogrenzen al meerdere keren aangepast, en de verwachting is dat dit in de toekomst opnieuw zal gebeuren. Daarnaast ontbreken voor veel PFAS nog duidelijke risicogrenzen en is ook nog niet goed vastgesteld hoe risico's van mengsels van verschillende PFAS moeten worden beoordeeld. Dit alles maakt dat de lijst met aandachtlocaties voortdurend in beweging is.

Provinciale Staten worden jaarlijks geïnformeerd over de stand van zaken van PFAS-onderzoeken en de ontwikkeling van de lijst met aandachtlocaties.

4. *Is het bekend of er bij deze locaties gevaar is op verspreiding van PFAS naar kwetsbare gebieden of uitloging naar het grondwater? Zo nee, is GS bereid hier nader onderzoek naar te laten doen?*

Antwoord

Bij het uitvoeren van deze bodemonderzoeken wordt gekeken of er mogelijk verspreiding kan optreden naar kwetsbare gebieden en of er uitloging naar het grondwater plaatsvindt. Bij bodemonderzoek wordt dit standaard meegenomen.

⁶ Rotterdam, Schiedam, Den Haag, Leiden en Dordrecht zijn zelf bevoegd gezag Wbb, deze gemeenten doen zelf onderzoek naar PFAS-aandachtslocaties en rapporteren de voortgang aan lenW. Hoewel er regelmatig contact is met deze gemeenten over PFAS, is het aan de Wbb gemeenten zelf over de aandachtlocaties te publiceren. Dit is in lijn met hoe lenW hier mee omgaat, er wordt in het rapport van Rijkswaterstaat over de stand van zaken PFAS-aandachtslocaties bewust niet herleidbaar gerapporteerd en voor details wordt er verwezen naar de betreffende bevoegde gezagen.

5. *Welke knelpunten ervaren provincie en omgevingsdiensten momenteel bij het opsporen, onderzoeken en saneren van PFAS-verontreiniging?*

Antwoord

Een van de knelpunten die wordt ervaren is de korte uitvoeringstermijn. Het Rijk wil de PFAS-opgave in 2028 grotendeels in beeld hebben en in 2030 volledig. Dat betekent dat er erg veel onderzoeken (circa 250) uitgevoerd moeten worden in een beperkte tijd (het grootste deel binnen twee jaar). Een deel van de onderzoeken moet via een Europese aanbestedingsperiode uitgevraagd worden. Deze verplichte reguliere procedure is lang en de markt van milieuadviesbureaus is krap. Mede omdat veel provincies en gemeenten PFAS-onderzoek gaan uitvoeren. We zien daarom nu al knelpunten bij de benodigde capaciteit en het gevraagde tempo van de uitvoering.

Saneren wordt gedaan na 2030 wanneer de opgave in beeld is en de prioritering is gemaakt. Gezien de snelle ontwikkelingen is op dit moment nog niet goed in te schatten wat dan de exacte knelpunten zullen zijn. Knelpunten die we op dit moment zien bij saneren is dat er nog geen goed betaalbare saneringstechnieken zijn. En dat door regels van de Kaderrichtlijn Water de zuiveringskosten erg hoog zijn.

6. *Deelt GS de signalen dat bevoegde instanties in sommige gevallen onvoldoende mogelijkheden hebben om onderzoek naar mogelijke PFAS-verontreiniging af te dwingen? Zo ja, welke inzet pleegt GS richting IPO en het Rijk om dit te verbeteren?*

Antwoord

De provincie Zuid-Holland herkent het signaal niet dat bevoegde instanties onvoldoende mogelijkheden hebben om onderzoek naar PFAS-verontreiniging af te dwingen. De huidige aanpak is erop gericht om via risicogerichte selectie en samenwerking voldoende inzicht te krijgen in locaties waar PFAS mogelijk risico's opleveren. Wil de perceelegeenar niet meewerken, dan verschuiven we de monsternamenpunten naar het openbaar gebied. Dit biedt voldoende zekerheid om te bepalen of er sprake is van een PFAS-aandachtlocatie met potentiële risico's.

Binnen IPO-verband en richting het Rijk zet de provincie zich actief in voor versterking van het PFAS-beleid, onder andere door te pleiten voor strengere regelgeving, betere normstelling en een brede aanpak van PFAS-verontreiniging. Daarbij wordt ingezet op landelijke en Europese maatregelen, zoals een zo volledig mogelijk PFAS-verbod (zie ook antwoord op vraag 9).

7. *Klopt het dat bij de pilotonderzoeken in Zuid-Holland uitsluitend is gemeten in openbaar gebied en niet op de verdachte bedrijfslocaties zelf? Erkent GS dat hierdoor mogelijk vervuilde of aandachtlocaties worden gemist? Zo nee, waarom niet?*
8. *In hoeveel gevallen hebben bedrijven of andere betrokken partijen niet of slechts beperkt meegewerkt aan verzoeken van provincie of omgevingsdiensten om onderzoek te doen naar mogelijke PFAS-verontreiniging? Heeft GS hierbij voldoende instrumenten om medewerking af te dwingen?*

Antwoord vraag 7 en 8 samen:

Nee, het klopt niet dat er uitsluitend is gemeten in openbaar gebied. Tijdens de pilotonderzoeken is bij de meeste (gemeentelijke) brandweerkazernes wel op het terrein onderzoek uitgevoerd. Bij bedrijven is over het algemeen geen poging gedaan om onderzoek te doen op het terrein, omdat onderzoek direct buiten het terrein ook een adequaat beeld geeft. In een aantal gevallen is ervoor gekozen om toestemming te vragen om op het terrein onderzoek uit te voeren, dit was vooral als er in het openbaar gebied te weinig ruimte was voor een representatief bodemonderzoek. Uit de ons beschikbare gegevens van de omgevingsdiensten blijkt dat er tijdens de uitvoering van de pilotonderzoeken op vijf locaties toestemming is gevraagd voor het doen van onderzoek op de bedrijfslocatie. Bij drie locaties werd positief gereageerd en is medewerking verleend. Voor twee locaties is geen toestemming verleend om praktische redenen, namelijk de aanwezigheid van een vloeistofdichte vloer en een lopend overnametraject.

Het is niet te verwachten dat we PFAS-aandachtslocaties missen, door buiten het terrein te boren. Het provinciale onderzoek is namelijk niet gericht op het aantonen van kleinschalige verontreinigingen binnen in gebruik zijnde bedrijfsterreinen. De focus ligt op het identificeren van PFAS-aandachtslocaties waar bodemverontreiniging risico's veroorzaken en waar (overheids)ingrijpen noodzakelijk is. Wanneer de verontreiniging zich niet buiten het bedrijfsterrein verspreidt, vormt deze geen bedreiging voor kwetsbare locaties. Deze methode biedt voldoende inzicht om te bepalen of sprake is van een PFAS-aandachtslocatie met mogelijke risico's.

9. *Welke inzet levert Zuid-Holland binnen IPO-verband ten aanzien van:*

- o *het terugdringen van PFAS-lozingen;*
- o *strengere normering;*
- o *en een zo breed mogelijk PFAS-verbod op Europees niveau?*

Antwoord

Voor bedrijven onder provinciaal bevoegd gezag voert de provincie Zuid-Holland via VTH-beleid (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) een streng emissiebeleid voor zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). In aanvulling daarop hebben we in 2019 beleid vastgesteld om stoffen die aangemerkt zijn als potentiële ZZS (pZZS) net zo streng te behandelen als ware het ZZS. Op grond van dit pZZS beleid hebben wij sinds 2019 bij de uitvoering van onze VTH-taken strikte voorwaarden verbonden aan de emissies van PFAS-verbindingen, zoals een minimalisatieplicht. Op basis hiervan moeten bedrijven de uitstoot van PFAS naar de lucht en het water tot een absoluut minimum beperken of volledig voorkomen. Binnen het Interprovinciaal overleg (IPO) zetten wij ons, samen met andere provincies richting het Rijk, in op het realiseren van landelijke regelgeving om ook potentiële ZZS veel strenger te behandelen. Door een aanvulling van de OSPAR-lijst (OSPAR is een verdrag inzake de bescherming van het mariene milieu in het noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan) zijn sinds najaar 2024 in Nederland alle PFAS formeel als ZZS aangemerkt zodat we voor een strikte regulering van PFAS-emissies niet langer afhankelijk zijn van de juridische houdbaarheid van ons provinciale pZZS beleid.

Wij hebben de Rijksoverheid van meet af aan actief gesteund in het voorstel om tot een totaal verbod op alle PFAS in EU verband te komen. Het in 2023 mede door Nederland ingediende voorstel voor een PFAS-restrictie in EU-verband hebben wij in IPO-verband ook meteen gesteund. Daarbij is aandacht gevraagd voor zo kort mogelijke overgangperiodes en zo min mogelijk uitzonderingen. Bij de verdere voorbereiding van het Europese restrictievoorstel zijn wij via het IPO betrokken en blijven wij aandacht vragen voor een snelle en brede invoering van een verbod op de productie en het gebruik van PFAS.

10. *Is GS van mening dat provincies, omgevingsdiensten en andere betrokken overheden momenteel beschikken over voldoende middelen, expertise en capaciteit voor PFAS-onderzoek en sanering? Zo nee, welke aanvullende inzet acht GS noodzakelijk?*

Antwoord

Deze vraag is niet eenduidig met ja of nee te beantwoorden.

De hoeveelheid door het Rijk beschikbare middelen lijken met de kennis van nu voldoende te zijn. Het Rijk stelt in 2026 via SPUK-uitkeringen € 36 miljoen beschikbaar voor PFAS-onderzoek en € 10 miljoen voor de aanpak van PFAS-verontreinigingen⁷. Voor het uitvoeren van de onderzoeken hebben wij Rijksbudget aangevraagd. In september wordt bekend hoeveel er wordt toegekend. Daarnaast ontvangen alle provincies en Wbb-gemeenten budget voor extra capaciteit om de regie te voeren op het in beeld brengen van de PFAS-opgave. Voor de provincie Zuid-Holland gaat dat om budget voor 0,5 FTE.

⁷ Tijdelijke regeling uitkering Bodem (SPUK Bodem) | RVO.nl

Wat betreft expertise, zowel het Rijk als de provincie stimuleren kennisdeling. Zo heeft het Rijk het Kennis- en Innovatieprogramma PFAS uit de bodem (KIP) gestart met als doel PFAS op een efficiënte en effectieve wijze uit de bodem te halen en/of PFAS af te breken. Een onderdeel van dit project is kennisdeling. Zie de beantwoording op vraag 1 over de manieren waarop er op landelijk en provinciaal niveau kennis wordt gedeeld. Het is wel zo dat de kennis en regelgeving over PFAS nog sterk in ontwikkeling is. Een voorbeeld hiervan is TFA (trifluorazijnzuur), waarvan ECHA (Europese agentschap voor chemische middelen) de classificatie begin juni van heeft bijgesteld. Voor expertise is het budget niet het probleem, maar de snel veranderende inzichten en het feit dat kennisdelen en kennis opdoen veel tijd en capaciteit kost.

Gezien de doorlopend veranderende inzichten en de enorme hoeveelheid werk die verzet moet worden om de opgave in beeld te brengen zien we wel knelpunten in de beschikbare capaciteit. Zowel bij provincie, omgevingsdiensten en in te huren onderzoek- en adviesbureaus moet er veel werk gedaan worden door een beperkt aantal mensen. Tegelijkertijd merken we ook dat er kennis en capaciteit verdwijnt doordat er deze jaren veel mensen met pensioen gaan. Er is wel geld om mensen in te huren, maar we vissen met z'n allen in dezelfde kleine vijver van kennis en expertise. Hierdoor is het mogelijk dat we in 2028 nog niet zo ver zijn met het in beeld brengen van de PFAS-opgave als gepland.

11. *Zijn er momenteel recreatie- of zwemwaterlocaties in Zuid-Holland waar PFAS-verontreiniging een risico vormt voor de waterkwaliteit of volksgezondheid van gebruikers?*

Antwoord

Ja, zie www.zwemwater.nl: Er is één locatie in Zuid-Holland waarvoor op dit moment een negatief zwemadvies geldt vanwege PFAS en dat is Plas Vrijenburgbos bij Barendrecht.

12. *Overweegt GS dat openbare wateren of recreatieplassen in Zuid-Holland, zoals Recreatieplas De Merwelanden in Dordrecht, in de toekomst opnieuw geheel of gedeeltelijk gesloten zouden moeten worden vanwege PFAS-verontreiniging of andere risico's voor de gezondheid van gebruikers? Zo nee, waarom niet? Zo ja, onder welke omstandigheden acht GS dat aan de orde?*

Antwoord

Nee, dat is op basis van monitoring en de genomen maatregelen niet waarschijnlijk. De locaties waarvan bekend is dat er een PFAS-verontreiniging in de nabijheid ligt, zoals Plas Merwelanden, worden gemonitord. Bij Plas Merwelanden vindt gedurende het zwemseizoen doorspoeling plaats, waardoor de PFAS-concentraties in de plas onder de toetsingswaarde van het RIVM blijven. Bij zwemplas Kralinger Esch zijn meerdere maatregelen genomen die ervoor hebben gezorgd dat de PFAS-concentraties onder de toetsingswaarde blijven. Beide plassen worden blijvend gemonitord op PFAS. Bij overschrijding van de toetsingswaarde wordt een negatief zwemadvies ingesteld.

